

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
PETEK
9. DEC.
1994

Letnik XLIX
Štev. 49 (2784)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Miklavž in parkeljni

Ob koncu minulega tedna je Miklavž imel svoj veliki nastop. Po vaseh in trgih so domača društva priredila miklavževanja za otroke in odrasle. Ponekod, kot na primer na Kotu, pa se je bradati svetnik v družbi angelčka in »ta hudega«, svojih večnih in stalnih spremljevalcev, podal na pot od hiše do hiše, kjer je obiskal in obdaril otroke. Kot smo slišali, je kosmatinca pustil pred vrati, kajti strah in jok otrok sta nezdružljiva z njihovim veseljem nad obdarovanjem in Miklavževim obiskom. V Borovljah na primer so v nedeljo popoldne pripravili pri Cingelcu zelo pristrčno miklavževanje, ki so ga oblikovali člani otroške skupine pod vodstvom Triksi, Andreje, Anje in Irene. Navrh pa je bila božičnica. V Svečah pa so odprli prvi parkeljski muzej.

ZSO odklanja populizem znotraj narodne skupnosti

Na svoji seji je izvršni odbor Zveze slovenskih organizacij (ZSO) obravnaval vprašanje praznovanja 75. obletnice koroškega plebiscita, ki bo na dnevnem redu prihodnje seje narodnostnega sosveta 12. 12. 1994 v Pliberku, in resolucijo Slovenskega kulturnega društva Globasnica

I. Plebiscit

ZSO je prepričana, da mistifikacija in heroizacija zgodovine vodi v slepo ulico. Krvava tragedija v bivši Jugoslaviji v dobršni meri temelji na mistifikaciji in heroizaciji zgodovine. Mistifikacija bitke na Kosovem polju pred več kot 600 leti npr. še danes služi določenim političnim krogom v Srbiji za njihovo velerbsko agresijo. Prav tako pa tudi rehabilitacija ustaštva na Hrvaškem služi za polarizacijo in narodnostno mržnjo.

Evropske integracije morajo temeljiti na demokratičnih načelih, na sožitju in sodelovanju med narodi. Mistifikacija in heroizacija zgodovine temu le škoduje.

Zato ZSO apelira na odgovorne v deželi, da ob spominu na plebiscit skupaj najdemo čas primerne evropske oblike proslavljanja. Slovensko in nemško govoreči Koroški so se leta 1920 odločili za Avstrijo, prav tako pa se je tudi del slovensko in nemško govorečih odločil za tedanje kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Prebivalci Predarlške so se npr. po prvi svetovni vojni na plebiscitu odločili za priključitev k Švici, le-ta pa je njihovo željo zavrnila. Takšen je bil pač tedanji čas.

Spomin na plebiscit pa tudi ne sme zamegliti druge pomembne obletnice, ki jo bo Evropa obhajala prihodnje leto, namreč 50. obletnice konca druge svetovne vojne in poraza nacionalsocializma.

Če bi se dežela Koroška odločila za nov način praznovanja teh dveh obletnic, bi bila ZSO pripravljena sodelovati po lastnih predstavah.

II. Globaška resolucija

Izvršni odbor ZSO je na svoji seji obravnaval tudi resolucijo, ki jo je sprejel občni zbor Slovenskega kulturnega društva Globasnica.

ZSO ugotavlja, da je resolucija polna nestrpnosti in narodnostnega populizma.

1. Globaško kulturno društvo se očitno iz ideoloških razlogov nikoli ni vključilo v Slovensko prosvetno zvezo. Zato je govoričenje o politični pluralnosti v tem društvu iz trte zvito. Globaško društvo je vključeno edinole v Krščansko kulturno zvezo. Zato je jasno, da so ideološki predsodki do ZSO v tem društvu še kako prisotni.

2. V tej luči ocenjuje ZSO napade globaškega društva nanjo in na njenega predsednika dr. Marjana Sturma in jih zavrača.

Politika ZSO in njenega predsednika so v popolnem soglasju s statutom in odbori ZSO.

3. Če bi avtorji resolucije trezno in nepristransko ocenjevali politiko ZSO, bi lahko ugotovili, da prav ZSO na različne načine, še posebej pa s pritožbami pri ustavnem sodišču, skuša izboljšati položaj slovenskega jezika v izobraževalnih ustanovah koroške družbe. Vsekakor je prav ZSO pripomogla k temu, da imamo danes v Celovcu javno dvojezično šolo in da je zdaj možen dvojezični pouk tudi zunaj naseljenega ozemlja koroških Slovencev, ki ga obiskuje že lepo število otrok. ZSO tudi aktivno soustvarja konstruktivno politično vzdušje v deželi.

4. Politični koncept, ki ga zagovarjajo avtorji resolucije, je na prejšnjih deželnozbornih volitvah očitno propadel. EL je dobila 3327 glasov. Očitno je, da je večina koroških Slovencev podprla druge stranke. Ana Blatnik je npr. dobila v okraju Celovec - dežela več preferenčnih glasov kot EL. Tudi Zeleni so dobili lepo število glasov na južnem Koroškem.

5. ZSO ocenjuje, da so napadi globaškega društva (predsednik tega društva je hkrati tudi tajnik EL) bolj izraz krize EL na deželni ravni. Zahteva po poenotenju organizacijskih struktur koroških Slovencev naj bi prikrila dejstvo, da koncept, ki ga zastopa globaško društvo in deželna EL (in še kdo), znotraj manjšine nima več take podpore kot v preteklosti. Zato ti krogi skušajo z narodnostnim populizmom prikriti to dejstvo.

6. Globaško resolucijo pa vodi tudi jasni desni ideološki koncepti. V Škocijanu npr. že dolga leta obstaja SPD Vinko Poljanec, ki je vključeno v SPZ. Nekateri zaradi tega zdaj dodatno ustanavljajo še katoliško društvo Škocijan. Torej tam, kjer je kako društvo včlanjeno v SPZ, se katoliško usmerjeni prizadevajo za dvojno članstvo ali pa za ustanovitev novega, ideološko jasno opredeljenega društva. Tam, kjer pa je neko kulturno društvo včlanjeno samo v Krščansko kulturno zvezo, pa o Slovenski prosvetni zvezi še slišati nočejo. Globaško kulturno društvo je včlanjeno le v Krščansko kulturno zvezo, skuša pa diktirati SPZ in ZSO.

Idejnopolitična diferenciacija med koroškimi Slovenci je torej dejstvo. Prav globaško društvo je zgovoren dokaz za to. Očitno stoji za globaško resolucijo tudi koncept manjšinske politike, kakršnega je letos septembra v Dragi predstavil Janez Janša in ki je opisan tudi v njegovi novi knjigi »Okopi«. Srečanja globaških funkcionarjev in funkcionarjev EL z Janezom Janšo to potrjujejo.

ZSO vztraja na stališču, da naj nas združuje skrb za slovenski jezik in slovensko kulturo. Ideološka in politična vprašanja pa prepustimo notranji razpravi v posameznih organizacijah. Prav zaradi tega pa so te organizacije tudi potrebne. Kajti v globaškem društvu je očitno le malo takih, ki bi prenesli v svojih strukturah tudi levoliberalno odprtost.

7. Z narodnostnim populizmom ne bomo prišli nikamor. Zato ZSO sviri pred politizacijo kulture, ker bo to slovensko narodno skupnost le še dodatno oslabilo.

8. ZSO je za enakopravno sodelovanje vseh, od narodno zavednega Slovenca in tistega, ki se ima za dvojezičnega Korošca, do pripadnika večinskega naroda, ki si prizadeva za konstruktivno sožitje. Takšno sodelovanje pa terja širino in odprtost. To so vrline, ki jih bodo morali upoštevati tudi pri globaškem kulturnem društvu.

ZSO bo še naprej pripravljena za resen dialog, zavrača pa neresnične, žaljive in populistične trditve.

ZLSD v socialistični internacionali

Na zasedanju socialistične internacionale preteklo soboto v Budimpešti je bila Združena lista socialnih demokratov iz Slovenije sprejeta v to mednarodno asociacijo kot polnopravna članica. Poleg ZLSD so dobili status polnopravnega članstva še madžarski socialisti in obe slovaški socialdemokratski stranki.

Socialdemokratski stranki Slovenije (SDSS), ki jo vodi Janez Janša, ni bil podeljen statusa polnopravnega članstva. Statut socialistične internacionale predvideva tri oblike članstva: status opazovalca, status konzultativnega člana in status

polnopravnega člana. Janševi socialdemokrati imajo v internacionali še naprej status konzultativnega člana.

Socialistična internacionala je torej sprejela v polnopravno članstvo tudi tiste bivše komunistične stranke, ki so se resno in prepričljivo reformirale in ki danes igrajo pomembno politično vlogo v državah politične tranzicije. Tiste bivše komunistične stranke, ki se procesa reformiranja niso lotile dovolj prepričljivo, pa niso bile sprejete v internacionalo. Zato je npr. internacionala odložila sklepanje o članstvu romunskih socialdemokratov.

Slovensko prosvetno društvo SENTJANŽ

igra

J. Nestroy

LUMPACI-VAGABUND

Režija: Marjan Hinteregger

Premiera: Sobota, 10. 12. '94, 20.00
Ponovitev: Nedelja, 11. 12. '94, 15.00

Šentjanž, Stara šola
St. Johann, Alte Schule

Predprod. 80.-
Več. blag. 100.-

Finančni minister dr. Ferdinand Lacina sodi k odločnim, moralno neoporečnim, zvestim pripadnikom socialdemokracije. Tako tudi ne preseneča njegovo glasno razmišljanje o obdavčenju trinajste in štirinajste plače delojemalcev, ki se dvakrat na leto razveselijo povečanega mesečnega dohodka nad 40.000 šilingov. Ta neobdavčeni dohodek še bolj obogati premožne, ki bi sicer lahko prispevali k razbremenitvi državnega proračuna, če bi bili pripravljeni odstopiti določeno vsoto v korist javne blaginje.

Torej socialna prerazdelitev na račun bogatejših delojemalcev v korist socialno šibkih.

Prav v tem pa je hiba ministrovega razmišljanja.

KOMENTAR

Piše dr. Franci Zwitter

ustrezno, toda inflacija, ki je napovedana, bi lahko že v doglednem času zvišala povprečni dohodek deloje-

pomagalo pri zasedbi položaja finančnega ministra.

Lacina je pošten, vendar nedosleden: obdavčevanje delojemalcev, ki zaslužijo nad štirideset tisoč šilingov, je nedvomno razumljivo in ga je mogoče prodati tudi koalicijskemu partnerju, vsekakor tudi liberalcem, a tudi zelenim, ki so v vseh ekonomskih vprašanjih tako zeleni, kakor priča njihovo ime.

Sindikalisti čutijo, kam pes taco moli; psa pa ne vidijo niti v finančnem ministru niti v njegovem predlogu, ampak pri vseh tistih, ki temu predlogu ploskajo ali ga vsaj nemo podpirajo: čim se princip neobdavčenja trinajstega in štirinajstega dohodka prelomi – vseeno pri kateri vsoti – so

OBČINSKE VOLITVE V SLOVENIJI

Slaba volilna udeležba Stranke zadovoljne z rezultati

Na nedeljskih prvih občinskih volitvah v samostojni Sloveniji se ni v bistvu zgodilo nič presrejšivega. Za dokončno oceno je še prezgodaj, kajti uradni rezultati bodo objavljeni šele ob koncu tega tedna, predvsem kar se tiče uspehov strankarskih list v občinah, vendar se okvirna podoba že kaže.

Osnovna ugotovitev naj bi bila, da sedanji močni spori med koalicijo in opozicijo na občinskih ravneh niso bistveno vplivali na rezultate. Na neposrednih volitvah županov so bili v 57 od skupno 147 občin župani izvoljeni že v prvem krogu. Pri tem so bolj kot strankarska pripadnost odločale osebnosti, kar se kaže v tem, da se v mnogih občinah glasovi strankarskih kandidatov za župane ne pokrivajo s priljubljenostjo stranke. Od že izvoljenih županov v večjih občinah se je najbolje odrezal kandidat Združene liste socialdemokratov in dosedanji koprski župan Aurelio Juri, ki je že v prvem krogu zbral kar 65 odstotkov oddanih glasov in tako s prepričljivo absolutno večino premagal vseh devet nasprotnih kandidatov.

Zanimiv je tudi razplet volitev županov v Ljubljani in Mariboru, največjih slovenskih občinah. V Ljubljani sta se med sedmimi kandidati najbolje odrezala dr. Dimitrij Rupel (LDS) in dr. France Bučar (skupina intelektualcev s podporo nekaj strank) in tako prišla v drugi krog volitev, ki bodo čez štirinajst dni. V Mariboru pa se bosta v drugem krogu pomerila kandidat Združene liste

Boris Sovič in dr. Alojz Križman (skupina volilcev).

Po strankarski pripadnosti so največ županskih mest osvojili kandidati, ki so se izjavili za neodvisne, sledijo pa jim kandidati Slovenske ljudske stranke, socialdemokratske stranke Slovenije, Liberalne demokracije Slovenije, Slovenskih krščanskih demokratov in Združene liste socialnih demokratov.

Na strankarskih listah za občinske svete so največ sedežev pobrali krščanski demokrati, saj bodo imeli največ svetnikov kar v 48 občinah, sledi jim Slovenska ljudska stranka, (25), socialdemokratska stranka bo vodilna v 21 občinah, liberalna demokracija v 18, združena lista pa v 13. V devetih občinah bodo imele v občinskih svetih največ predstavnikov liste strankarsko neodvisnih kandidatov, dobro pa sta se odrezali tudi Demokratična stranka upokojencev in regionalna Zveza za Primorsko.

Dokončni podatki o volilnem uspehu posameznih strank v republiškem povprečju še niso znani, vendar bo podoba glede na velike razlike v številu volilcev po posameznih občinah precej drugačna kot pa se kaže iz osvojitve županskih mest in mandatov po občinah. V tem proporciju bosta liberalna demokracija in socialdemokratska stranka verjetno prehitela SKD in SLS, prav dobro pa bo odrezala tudi združena lista, ki je po odstotkih glasov na vrhu v Ljubljani in Mariboru.

Jože Rovšek

Roke proč od trinajste in štirinajste plače!

Uvedba trinajstega in štirinajstega manj obdavčenega dohodka je sad delavskih in sindikalnih bojev, ko med delojemalci takšne mezdne vsote niti še niso bile predvidljive. Tako imenovani dopustniški in božični dohodek je bil namenjen prav za te potrebne potrošniške in počitniške izdatke, da bi jih delavci oz. delojemalci za te potrebe tudi koristili. Temu služita tako imenovani »trinajsta in štirinajsta plača« povprečnemu delavcu ali nameščencu tudi še danes.

Z obdavčenjem socialnih pridobitev delavstva – četudi se zdi in je morda celo upravičeno – so ogrožene vse socialne pridobitve: danes morda zveni dohodek štirideset tisoč šilingov še kot zelo visok in njegovo obdavčenje zato celo

malcev – bodisi delavcev, bodisi nameščencev do te vsote, a naenkrat – plop – obdavčenje »trinajstega in štirinajstega«, s katerima si lahko začasno izvlečejo iz minusa pri svoji banki, ki jim iz dneva v dan zaračunava višje provizije za iste storitve.

Finančni minister Ferdinand Lacina (v zgodovini so imeli Habsburžani nekega cesarja, katerega so imenovali »den Ferd mit der leeren Taschen« – v bistvu prav ljubko ime; ne vem, zakaj me prav Lacina vedno spominja nanj) ve za praznoto državne blagajne, hkrati pa ve tudi za vire, iz katerih bi jo lahko napolnil, »Das Geld wär' schon zu holen von den Monopolen« je bilo tudi geslo njegovega mladostnega političnega gibanja, iz katerega je zrastel in katero mu je

vrata na stežaj odprta za socialno razprodajo v vseh drugih za delavce pozitivnih določbah kolektivnih pogodb in socialnega partnerstva. In zato mora obveljati: Roke proč od trinajstega in štirinajstega!

In čeprav bo za Ferdinanda s prazno mošnjo – če hoče ostati zvest svojim izvornim načelom – težje, se bo moral razgledati po drugih dohodkih: npr. pri bankah, pri zavarovalnicah, pri posestnikih, pri podjetnikih, pri vseh tistih, ki državo letno ogoljufajo za nešteto milijard, ker se izogone davčnim obveznostim in še pa še.

Potrebna socialnega prispevka ni treba izterjati od delojemalcev, marveč ga je treba vzeti neposredno tam, kjer ga je na pretek: Das Geld wär' schon zu holen von den Monopolen!

LETO DNI PO PRVIH PISEMskih BOMBAH

Nevarnost novih atentatov še ni mimo

Na tiskovni konferenci ob obletnici prvih pisemskih bomb, ki so lani prestrašile in zgrozile Avstrijo in zahtevale žrtve, so pretekli teden na Dunaju poslanka Terezija Štoisić, tudi prejemnica bombe, založnik Lojze Wieser, prejemnik pisemske bombe in grozilnih pisem v drugi seriji, ter vodja avstrijskega uporniškega arhiva Wolfgang Neugebauer zavzeli stališča do bomb in rastoče nevarnosti neonacizma in njegovega nasilja.

Štoisićeva je dokaj kritično in pesimistično ocenila trenutni položaj: po njenem mnenju nevarnost novih bombnih atentatov še zdaleč ni odstranjena in napadi, ki bi lahko povzročili hude telesne poškodbe pri ljudeh, so še vedno mogoči. Tega da so krivi malomaren in omalovažujoč odnos do ekstremne desnice ter

hladna politična klima proti gibanju za človekove pravice.

Politična odgovornost za radikalizirano klimo po mnenju Štoisićeve in Neugebauerja jasno pripada svobodnjaški stranki, nekateri njeni poslanci celo v državnem zboru in zelo kultivirano zastopajo glavna politična sporočila desnih skrajnežev, kot so to boj proti tujcem in tako imenovani »kulturkampf« (kulturni boj). Tudi v novem vladnem sporazumu ni bilo mesta za besedo »desni ekstremizem« – boj proti kriminalnosti se omejuje le na »organizirani« kriminal. Ta oznaka pa ne velja za ekstremno desnico in teroristična dejanja.

Neugebauer je opozoril na dejstvo, da se je besedni radikalizem, predvsem Jörga Haiderja, krepko zaostрил in da so osebno sramotenje ter neutemeljeni napadi tudi na Arhiv

avstrijskega odpora postali sestavni del agitacije.

»Uradno odgovornost« za vse to pa nosi notranji minister Löschnak, kajti varnostni organi da so s konsekvantnim ignoriranjem in omalovaževanjem nevarnosti izgubili vsakršen nadzor nad desno sceno. Za ljudi, ki se zavzemajo za pravice drugih, manjšine in tujce, se prostor vse bolj oži. Kljub temu pa so se mnogi odločili, da se ne bojo dali ustrahovati.

Wieser je zahteval, da je politiko zamoževanja, ki jo zganja Avstrija, treba prebiti. To pa da je kljub šlevarstvu, sparjenim z zbežnostjo intelektualcev in molčanjem javnosti, ki ne najde izhoda, sila težko. Wieser je predlagal odprto diskusijo v obliki raznih showov in skupne akcije proti sovraštvu do tujcev in šovinizmu. F. W.

REZULTAT OBČINSKE SEJE V BILČOVSU

Kanalizacijsko območje

Na seji občinskega sveta 16. 11. 1994 smo se ukvarjali izključno s kanalizacijo. Občinski svet je moral določiti »rumeno črto« (kanalizacijsko območje glavnega zbiralca in vaških kanalov) v občini Bilčovs. Odplake vseh objektov znotraj rumene linije mora odstranjovati občina s pomočjo skupne naprave.

Letak Enotne liste Bilčovs je povzročil zelo emocionalno diskusijo. Frakcija SPÖ ugotavlja, da z verbalnimi in pismenimi napadi ni mogoče ustvariti klime za konstruktivne pogovore. Če občinska odborica g. Ingrid Zablatnik pravi, da »nam bo vaša navzočnost olajšala EL preprečiti nesolidarni napad občinskega vodstva«, potem občinskemu svetu podtika neodgovorna dejanja v škodo občanom.

Na ta način ne bomo našli »bilčovške rešitve« v korist vseh občanov. Stvarna vprašanja (npr. odstranjevanje odplak ali gradnja športnega igrišča) je treba obravnavati stvarno in ne

smejo biti drobiž političnih aktivnosti. Gospo Zablatnik pozivamo, da se vrne na stvarni nivo, da se ne bi zastrupljala politična klima v naši občini.

Dir. Mikloutz, katerega podjetje ima nalogo za načrtovanje odstranjevanja odplak, je poročal, da se lahko skoraj vsi objekti priključijo na skupno napravo. Za Želuče je predvidena lastna naprava. Za kmetijstvo je predvidena izjemna zakonska rešitev.

Predlog za »rumeno črto«, ki ga je vložil podžupan Ogris, je občinski svet sprejel s 14 : 1 glasu (I. Zablatnik).

Gradnja športnega igrišča pa zaradi pomanjkljivega dela stroji (ÖKO-BAU) le počasi napreduje in verjetno do roka (31. 5. 1995) ne bo končana.

Proračun je obč. svet povišal za 903.000 šil., ustanovil pa je tudi odbor za razvoj vasi.

Občinska frakcija SPÖ,
podžupan Hanzl Ogris ml.

ODGOVOR NA RESOLUCIJO GLOBAŠANOV

Poziv na kulturni boj?

Naduta primitivnost v nekaj bombastičnih stavkih, zavutih v politične parole, to pa je že vse, kar je razvidno iz resolucije, ki jo je brez vsake kulturne resnosti sprejel zadnji občni zbor globaškega kulturnega društva. Izpoved te resolucije trobi Narodni svet že ves čas po političnih spremembah v Sloveniji, torej nič novega. Zato bi bilo bolje, da bi ostala tam, kjer se je spočela. Ne gre pa prezreti dejstva, da je resolucija s političnim nabojem sprejela kulturno društvo in da mu pri tem vsaj sekundira in ga spodbuja. Naš tednik s pozivom, da naj bi podobno ravnala tudi druga kulturna društva.

Vsebinska resolucija je zajeta v eni misli: to, kar NSKS melje že nekaj let, Globašani v kulturnem društvu spravljajo spet v javnost. To pa je zahteva za eno politično in eno skupno kulturno organizacijo, za skupen časopis in jasna opredelitev proti multikulturalnosti. Prav ta vprašanja, o katerih so v zadnjih letih tekle številne politične razprave, so torej vsebinska resolucije. Česar doslej politične strukture koroških Slovencev niso zmogle opraviti, tega naj se bi zdaj lotila kultura. Kultura naj torej pomaga politiki. Metoda, ki jo dobro poznamo iz starih časov, metoda, ki je vedno skušala ustvarjati kulturno homogenizacijo v imenu tistega slovenstva in njegovih struktur, ki drugače ni moglo potešiti želje po oblasti. V tem primeru po oblasti znotraj manjšine.

Samo naivna nevednost ali pa politična ozkost kulturnega društva v Globasnici je lahko vzrok za meglene ugotovitve, da »vsak koroški Slovenec že zaradi znanja obeh jezikov goji multikulturalnost«. Pomanjkanje politične kulture in obstoj ozke politične vizije pa prav gotovo botrujeta grobemu napadu na Zvezo slovenskih organizacij in na njenega predsednika dr. Marjana Sturma, ki se zavzema za multikulturalno vizijo urejevanja medčloveških odnosov in narodnostnih vprašanj.

Dvojezičnost še ni multikulturalnost

To pa je nekaterim Globašanom očitno deveta brigada. Škoda, kajti kulturni ljudje bi morali vsaj priznati, da je multikulturalnost v svoji osnovi enakopravno vrednotenje etnične, verske in druge raznolikosti na osnovi človekovih pravic v večkulturni družbi. Sama dvojezičnost še ne pogojuje multikulturalnosti, jo pa omogoča, če je na obeh straneh dovolj uvidne strpnosti. Tudi v slovenski družbi je precej nestrpnosti, nacionalizma, pa tudi znaki rasizma niso več tuji. (Poglejmo v Slovenijo, pa bomo videli, kdo se najbolj zaganja proti tujcem, in to ravnaje primerjajmo z avstrijskim

desnim radikalizmom – v tem ni bistvenih razlik). Pojavlja se nestrpnost do jezikovne, miselne in kulturne drugačnosti.

Globašani sicer poudarjajo, da v njihovem društvu ne poznajo »razdvajanja zaradi ideoloških razlik«, kar jim brez dvoma lahko verjamemo, saj je bila njihova politična homogenizacija (in je še) tako izrazita, da se društvo iz ideoloških razlogov ni bilo in se še vedno ni pripravljeno vključiti v Slovensko prosvetno zvezo. Pri njih je celo kultura zaradi političnih in ideoloških navlak vseskozi onemogočala sporazumevanje. Kjer vlada samo en ideološki vzorec, ni kulturnega pluralizma. Pa smo pri elementih, ki so kulturo bremenili že v preteklosti: kulturna društva so v veliki meri svoje programe podrejela izključno narodnostni politiki in narodnoobrambnim zahtevam: kakor je bilo npr. škodljivo, da so se kulturna društva takoj po vojni vključevala v agitatorsko propagando za priključitev k novi Jugoslaviji, za kulturo pa je tudi škodljivo, če dandanes nastopajo s kratkovidnimi in med manjšino spornimi političnimi parolami. Posledice so na dlani: spor v društvih in nedopustno posploševanje kulturne in narodne identitete koroških Slovencev. SPZ ne bo dovoljevala, da bo dandanes kdorkoli v imenu narodne enotnosti uničeval in prepovedoval marsikaj tistega, kar ni v skladu z ideološko dominanco s prižnice NSKS zapovedanega mišljenja ali tistega, kar se ne ujema s politično zapovedanimi postulati, kakšna naj bo t. im. narodna enotnost.

Tudi SPZ je imela v svoji preteklosti opraviti z ideološkimi problemi, toda zadnji desetletji je vedno bolj doraščala v laično, politično in nazorsko neobremenjeno kulturno organizacijo, opredeljeno za liberalno odprtost do vseh – od slovenske levice do kulturnih delavcev, ki prihajajo iz katoliških vrst. Če se torej opredeljujemo za popolno duhovno svobodo v kulturi in za idejni pluralizem, v katerem je dovolj prostora za vsakogar, ki kulturi priznava avtonomen položaj, to pomeni, da kultura koroških Slovencev, če se hoče obdržati in razvijati v vseh svojih panogah, potrebuje tudi institucionalizirani pluralizem. To pa v skupni kulturni administraciji prav zaradi političnih razmer ni mogoče. Kakor ima Krščanska kulturna zveza pravico do svoje opredelitve, da je bitnost slovenske kulture katoliška, in to v svojem organizacijskem okviru skuša tudi uresničevati, tako ima SPZ pravico do svojega laičnega in liberalno odprtega odnosa do kulture. Normalno je, da nimamo vsi enakih pogledov, toda kultura jih mora spoštovati, če naj zajema vse plasti človeškega življenja.

Delovanje kulturnih central

Globaška resolucija v svoji pavšalni nadutosti med drugim tudi poziva, da naj centralne kulturne organizacije »v prvi vrsti podpirajo društveno dejavnost in predvsem projekte, ki krepijo našo slovensko samozavest« in da naj ne »postanejo konkurenca društvom«. Kot da ne bi bilo prav v zadnjih letih več pozornosti in skrbi posvečene prav društvom – tako v finančnem kot v organizacijskem smislu. Finančne podpore so tako krepko narasle, da so neprimerljive s preteklostjo. In še naraščajo glede na potrebe. Zakaj torej tako neresni in neutemeljeni pozivi? Mar večji kulturni projekti in centralne prireditve, ki so kakovostno na nivoju, ne krepijo slovenske samozavesti? Mar ni pozitiven premik, če sta osrednji kulturni organizaciji skupaj z nadregionalnim povezovanjem (usklajenim sodelovanjem več kulturnih društev) izvedli npr. kantato Carmina Burana, pri kateri so Globašani celo sodelovali? Ali večji gledališki projekti osrednjih kulturnih organizacij in samostojnih gledaliških skupin, ki presegajo nivo vaškega kulturnega ustvarjanja, niso obetavni za razvoj gledališke kulture? Kdor tega ne vidi, temu bo ostala rodna vas, vaška skupnost in kmečka zemlja še zadnji relikv za tolažbo. S tako kulturno revščino pa se kulturna identiteta koroških Slovencev ne more ponašati.

Kakorkoli že, globaška resolucija je predvsem usluga tistim, ki želijo poglobljati politične spore med koroškimi Slovenci. Na račun kulture pa se to ne sme zgoditi. Vprašanja z močnim političnim nabojem doslej še niso zašla v kulturna društva, zato tam delovanje še bolj ali manj teče. Globaška resolucija in poziv Našega tednika, da bi morala »tudi druga slovenska društva in ustanove« ukrepati v tej smeri, je signal za kulturni boj med nami. Nikakor ne dopuščajmo, da se s kulturnim bojem zapravijo še zadnje možnosti pogovorne kulture med koroškimi Slovenci. Hvalabogu pa se je v zadnjih letih vendarle nabralo toliko ustvarjalnih sil v kulturnih društvih in med posameznimi kulturnimi delavci, da ozki politični interesi ne bodo mogli uničiti hotenja za dobro in uspešno kulturno delo. Če različnost razumemo kot kvaliteto, bomo pripravljene tudi drugačnost sprejemati v krog svoje kulture in se s tem približevati evropskim nivojem. Če bi to preprosto resnico spoštovali v globaškem kulturnem društvu, ne bi moglo priti do omenjenih nekulturnih izpadov.

Dr. Janko Malle, tajnik SPZ

Odlikovanje ZKOS Melhijorju Verdeltu

Najvišje odličje Republike Slovenije za ljubiteljsko (amatersko) dejavnost na področju kulture, srebrni častni znak Zveze kulturnih organizacij Slovenije, je iz rok predsednika organizacije Frančka Rudolfa prejel v torek, 6. decembra, v Cankarjevem domu predsednik SPD »Borovlje« Melhijor Verdel. Za odlikovanje ga je predlagala Slovenska prosvetna zveza za njegove zasluge pri oživiljanju in krepitvi kulturnega delovanja v Borovljah in predvsem za njegov prispevek pri obnovi kulturnega doma pri Cingelcu na Trati, ki je zares postal slovensko kulturno središče v spodnjem Rožu.

Sedmerica odlikovancev, med drugim tudi iz Porabja in Trsta, je bila izbrana iz več kot dvajset predlogov, kar že ponazarja strogo kakovostne in vsebinske selekcijske kriterije nagrade.

Svečanosti se je udeležil tudi slovenski minister za kulturo Sergij Pelhan in na slovesnosti poudaril, da je po obdobju proste igre političnih sil v kulturi, ki je zavladovalo po demokratizaciji v Sloveniji in ki je kulturne ustanove kar krepko prizadejalo, sedaj država resno odločena kulturi in njenim ustvarjalcem nuditi ustrezno materialno osnovo. Slovenija brani zelo časten naslov, saj sodi v Evropi med tiste države, katerih državljani so kulturno, najsi bo to ljubiteljsko ali poklicno, zelo dejavni. To mesto zaseda daleč pred Nemčijo, Italijo in Francijo. Novi kulturni zakon zato predvideva enakovrednost ljubiteljske in poklicne kulturne dejavnosti.

Franc Wakounig

SLOVENSKI SVETOVNI KONGRES

Brez svetovnega dometa

27. junija 1991 je bil po daljših pripravah in še bolj temeljitih intrigah in raznih slovenskih matičnih, zamejskih in zdomskih ter predvsem politično-ideoloških intervencijah v Ljubljani ustanovljen Slovenski svetovni kongres. Rojenice nobeni organizaciji niso prisodile bolj usodnega in tudi ne bolj programskega in politično ugodnega izhodišča kot Slovenskemu svetovnemu kongresu. Ustanovljen je bil namreč točno v trenutku, ko so se Slovenci enotno in s puško (in z nekaterimi tanki ter helikopterji) v roki postavili v bran svoje mlade države. Takratni dogodki so močno spominjali na ustanovitev Izraela, ki se je dan po oklicu svoje državnosti moral spopasti s sosednjimi arabskimi agresorji. Pa še ena paralela: Judovski svetovni kongres je bil idejni botev Slovenskemu svetovnemu kongresu.

A če dramatične dogodke odmislimo, je bilo že takrat zelo jasno, danes pa povsem, da je bil Slovenski svetovni kongres v bistvu kilavo rojeno dete. Kilavo zato, ker je bil že ob spočetju igrača političnih spletk in ideoloških igravic in ker so bili idealistični začetniki te zamisli po kratkem postopku enostavno postavljeni na hladno. Razumljivo in povsem jasno je, da tako pohabljen organizacija ne more doseči sve-

tovnega dometa, pa najsi si enkrat ali pa stokrat napiše na svojo vizitko in na načelje firme privednik »svetovni«.

S sindromom neobglenosti so bile jasnodna okužene tudi razne pokrajinske konference, pri čemer Konferenca za Koroško ni nobena izjema. To je ponovno potrdil njen občni zbor v torek, 29. 11. 1994, (kakšno naključje – svojčas je to bil državni praznik SFRJ) v slovenskem pastoralnem centru v Celovcu. Menda ima konferenca nad 40 članov, od tega skoraj dvajset v mladinski sekciji. A od teh članov sem na zboru, če odštejemo tri novinarje, videl samo predsednika, članico nadzornega odbora, mlado zapisnikarico in potem je naštevanja že kmalu konec. Pardon, še dve osebi sem pozabil, od teh pa je ena predčasno (med poročilom predsednika) in s folkloristično zabeleženim komentarjem zapustila zbor. Višek daljšega predsednikovega sermona (France Verbinč: Slovar tujk: resen suhoparen govor) je bila informacija, da se je slovenska vlada 19. 9. 1991 Konferenci zahvalila za vso podporo v desetdnevni vojni za Slovenijo.

Po tem ni preostalo nič drugega, kot da se je izvolilo novo predsedstvo. Naj deluje v miru.

Franc Wakounig

POVEZOVANJE PREK MEJE

Lipa prijateljstva v Pliberku

Predsednik prosv. društva »Simon Gregorčič« Ivan Hrzič, ormoški župan dr. Jože Bešvir in predsednik MePZ »Podjuna« Fric Kert (z leve) pri sajenju lipa prijateljstva v Pliberku

MePZ Podjuna gostil dramsko skupino prosvetnega društva Simon Gregorčič iz Velike Nedelje

V soboto, dne 26. nov. 1994, so gostje iz Prlekije v Pliberku zaigrali Streicherjevo komedijo »Zadrega za zadregoj«. Posebnost igre pa je bila poleg izrazitega podajanja raznih tipov ta, da jo je režiser Velikonedeljčanov, poklicni igralec gospod Matjašič, prevedel v prleško narečje, kar je bila za nas Pliberčane zanimiva sprememba in izziv, da smo se potrudili slediti vsebini, četudi katero besedo nismo natančno razumeli. Vsekakor pa smo obiskovalci doživeli nadvse zabaven večer, tokrat v avli pliberške glavne šole, ker pač mesto Pliberk še vedno nima na razpolago ustrezne dvorane tudi za slovenske prireditve. »Grenzlandheim« pa je za Slovence zaprt vse od začetka njegove zgraditve do današnjega dne, četudi se je tako opredeljevanje ljudi prenehalo že celo v Južni Afriki.

Pikantnost ob robu: V času gradnje tega »Grenzlandheima« so pridno prodajali ta-

kozvane gradbene kamne in kupovali so jih tudi slovenski domačini (tudi avtorica tega poročila).

S prosvetnim društvom »Simon Gregorčič« iz Velike Nedelje se zbor Podjuna pozna že več kot desetletje. V teku let se je iz poznanstva razvilo pravo prijateljstvo. V Veliki Nedelji v občini Ormož že enajsto leto raste lipa prijateljstva, ki jo je zbor Podjuna podaril tamkajšnjemu društvu in vsadil ob obisku in koncertu leta 1984. Da pa je v teku let postala tako velika in krepka – vrhu tega pa še prava lepota –, pa se ima zahvaliti odlični negi tamkajšnjih društvenikov in vsaj nekoliko tudi zboru Podjuna, saj jo hodi pogosto zalivat – in to ne samo z vodo.

Od 26. nov. 1994 dalje pa raste taka »lipa prijateljstva« tudi pri nas v Pliberku. Gostje iz Velike Nedelje z ormoškim županom dr. Jožetom Bešvirjem in predsednikom krajevne skupnosti Velika Nedelja in hkrati tudi predsednikom kulturnega društva »Simon Gregorčič« gospodom Ivanom Hrzičem so nam jo vsadili med

posojilnico in zadrugo, kjer se končno zares načrtuje dolgo zaželen, tako zelo potreben kulturni dom, ki naj bi bil, kot nekdanja dvoranica v 1. nadstropju Breznikove hiše, kraj srečanja, veselja, izobraževanja in kulturnega udejstvovanja Slovencev iz tega kraja in vseh tistih, ki želijo prijateljskih odnosov z nami.

Ne nazadnje zaradi imenitnih gostov nam je bilo še posebno nerodno, da se na naše pismo in osebno vabilo ni odzval naš domači župan in kulturni referent pliberške občine, dež. poslanec mag. Raimund Grilc.

Naj bo lipa prijateljstva simbol in prvi začetek za uresničitev projekta Kulturni dom in poziv vsakemu, ki gre mimo in jo vidi, da je in bo potrebna tudi njegova idejna, gmotna in aktivna pomoč. Skupni dom bo plačilo za to.

V zvezi s pripravljanjem in pospravljanjem v glavni šoli pa se prireditelji še posebno zahvaljujemo hišniku šole gospodu Adiju Müllerju in soprogi gospe Sonji za pomoč in prijaznost. *Nežika Kert*

PREDSTAVA V BOROVLJAH

Bogatina ni brez revežev

Gledališko društvo »Das Wal(t)zwerk« (vodja mag. Peter Ebner) v Borovljah je v petek, 2. 12., vabilo na predstavo socialnokritične monodrame Wallacea Shawna »Vročina«. Igralec Manfred Lukas-Luderer je blestel; obiskovalci so bili zadovoljni, a zamišljeni.

Kulturno življenje v Borovljah očitno napreduje. Morda je tu najbolj čutiti, kaj pomeni srečanje med kulturama in narodoma, ki se med sabo bogatita in dopolnjujeta. Eden od velikih pobudnikov je mag. Ebner, ki je tokrat v borovljskem gradiču pripravil srečanje z igralcem, ki ga imamo še v dobrem spominu iz filma »Dorf

an der Grenze«. Tokrat je polno dvorano pritegnil s svojo izvrstno igralsko umetnostjo, z vročičnim razmišljanjem nekega potnika pričaral svet razvajenega bogatina, ki se v strahu sreča z nasiljem in ubijanjem, z zlom in hudobijo. Tako je prisilil gledalce, da si sami belijo glave s krivicami na svetu.

Simbolika je napravila močan vtis. Estet v urejenem svetu strelja s pištolo na muhe, uniforma je lahko pižama, revolucija možna rešitev problemov, ustaljeni red človek podira kvečjemu sam z alkoholom. Ko pa se v resnici sreča z zlom, mu gre na bruhanje od gnusa pred hudobijo sveta in vročina

mu podre ravnotežje. Besede so bile še močnejše in so se obiskovalcem vtisnile v spomin: Kakšne so še možne reakcije »kulturnega človeka« na revščino, nasilje, drugačnost. Ni dovolj, da človek bruha, ima slabo vest in daje revežem miloščino? Narediti mora še korak naprej. Ali ima meščan lahko reveže za prijatelje? Ali je nujni odgovor na podiranje urejenega sveta maščevanje? Bogatin potrebuje reveža, da mu odpre oči, toda tudi revež potrebuje bogatina, ki ga tolaži in združuje.

Z grenkim občutkom, da je poldrugo uro dolg monolog usmeril pogled na socialne razlike, na krivice in odprte rane, so se obiskovalci molče vračali domov.

A. Angerer

OBLETNICA

Obisk pri Milanu Kupperju

Slavjenec Milan Kupper z ženo Lenko in gratulantom dr. M. Sturmom

Kot smo že poročali, je prejšnji teden Milan Kupper, bivši profesor za telovadbo, matematiko in zemljepis na Zvezni gimnaziji za Slovence ter dolgoletni odbornik Zveze slovenskih organizacij, telesno in duhovno čil in zdrav slavil svojo sedemdesetletnico. V imenu ZSO mu je predsednik dr. Marjan Sturm na Jezercih, kjer si je slavjenec s svojo ženo Lenko zgradil ličen dom, izročil darilo ob življenjskem jubileju.

Kupperjeva rodbina izhaja iz kostanjske fare in je vselej sodila med stebre slovenskega življa na Koroškem. Slavjenčev oče je bil poleg Aichholzerja in Herzeleja eden od treh slovenskih učiteljev, ki so po plebiscitu ostali na Koroškem. Zaradi svojega narodopolitičnega prepričanja niso dobili službe. Kupperju je bilo obljubljenost ravnateljstvo na šentruperški šoli pri Velikovcu, vendar je tedanja oblast to preprečila, čeprav se

je družina že preselila v Velikovec in je tam kupila hišo. Da je lahko preživljal številno družino, je slavjenčev oče po plebiscitu prevzel službo revizorja na slovenski zadružni zvezi. Tudi Milan Kupper nikoli ni skrival svoje biti, kot profesor na slovenski gimnaziji je med drugim bistveno sopripomogel, da so vsakoletne akademije uspele, dijakom je vlival ponosa in samozavesti ter veselje do gibanja.

SLOVENSKA KOROŠKA

»Bajže« – ljudske pripovedke iz Koroške

Prihodnje leto bo izšla knjiga 170 narečnih ljudskih pripovedi.

Pred štirimi leti je učiteljica v pokoju Marto Repanšek vzpodbudila k zbiranju in zapisovanju pripovedk, ki jih starejši ljudje pomnijo, a gredo v pozabo, etnologinja iz Ljubljane dr. Marija Stanonik, ki ureja zbirko ljudskih pripovedi Glasovi. Doslej je izšlo devet narečnih zbirk ljudskih pripovedk iz vse Slovenije. Zbirka, ki jo pripravlja Marta Repanškova iz Črne na Koroškem, naj bi izšla v letu 1995 ob 40-letnici Koroškega turističnega tedna, pod naslovom Bajže s Koroške. Vključenih bo okrog 170 pripovedi v narečju, podkrepljene pa bodo s slovarjem manj znanih besed, da bodo razumljive tudi širšemu krogu bralcev. Avtorici jih je pripove-

dovalo 53 ljudi, od sosedov do krajanov Koprivne, Javorja, Mežice, Prevalj, Šentanela, Libelič in od drugod. Nastala je slika Koroške z one strani meje, dokument časa in, kot pravi avtorica, je jezik živ in bi bila velika škoda, če bi vse to šlo v pozabo. Za folklorne zgodbe pravi, da vsebujejo moralne vrednote in na koncu nosijo sporočilo in nauk. Pripovedi so urejene v sedem razdelkov: Kako je ljudi strašivo, Cahen je bil, Nazaj je prešu, Što je bvo pa davno, davno, Vse sorte je bvo včas, Prepričal se mrš, Tičja ojet. Bajže pripovedujejo o nenavadnih in nepojasnjenih dogodkih in stvareh in o takih, ki jih je bilo mogoče razložiti, nadalje o življenjskih zgodbah ljudi v teh krajih nekdanj, pa o običajih, praznovanju in podobno.

Razstava v Gradcu

V Vestniku smo že pisali, da je Galerija Kulturnega centra Ivan Napotnik iz Velenja v sodelovanju z Združenjem štajerskih umetnikov in Društvom avstrijsko slovenskega prijateljstva iz Gradca v juliju gostila razstavo štirih fotografov v galeriji na velenjskem gradu. In sledilo je nadaljevanje. V Gradcu zdaj gostujeta v Künstlerhausu, v samem središču mesta akademski slikar Alojz Zavolovšek (akvareli) in kipar Bernard Sešl kipi iz žgane gline. Poleg slovenskih umetnikov razstavljata tudi dva Italijana. Skupaj je razstavljenih 120 del. Moramo reči, da se je otvoritve v Gradcu udeležilo kar 52 Velenjčanov in da Avstrijci tako množičnega obiska iz Slovenije niso pričakovali. Žal niso poskrbeli za slovenski prevod govorov in tudi ne za italijanskega. *Lojze Ojsteršek*

IŠČEM

pomoč v ordinaciji
s poldnevno zaposlitvijo.

Dr. Ana Schwarz
Podkanja vas/
Wildenstein 64
9132 Galicija
tel.: 0 42 21/2135

POBRATENJE MED SPD »BILKA« IN GIMNAZIJO

Lepo glasbeno doživetje

Zvezna gimnazija in zvezna realna gimnazija za Slovence se je v soboto v prisrčni slovesnosti za eno leto pobratila s Slovenskim prosvetnim društvom »Bilka« iz Bilčovsa, ki je tako že petnajsto pobrateno društvo po vrsti. Nastopila sta oba gimnazijska pevski zbora, mlajši pod vodstvom prof. Mirka Lauseggerja in nekoliko starejši pod vodstvom mag. Romana Verdela, nastopila je gimnazijska instrumentalna skupina (tudi pod Verdellovim vodstvom), užgali so »Vaščani pojo« pod vodstvom prof. Jož-

ka Kovačiča, Mirko Lausegger pa je tudi vodja bilčovškega moškega zbora, ki je s Kernjarkovo »Juhe, pojdemo v Škofiče« zaključil slovesnost.

Ravnatelj gimnazije dr. Reginald Vosperek in predsednik »Bilke« mag. Rupert Gasser sta v svojih nagovorih poudarila pomen šolske ustanove za celotno narodno skupnost in seveda za prosvetno delovanje društev.

Bilčovščani so podarili gimnazijskem tudi božično drevo, ki že v adventnem času krasi šolsko avlo. S. W.

Mladinski zbor Zvezne gimnazije pod vodstvom Romana Verdela je navdušil ob slovesnosti pobratjenja s SPD »Bilka«

OBČNI ZBOR SPD »GORJANCI«

Napredki in težave

Zadovoljstvo, pa tudi nekoliko disharmonije na občnem zboru

Iz poročila Emila Murija, predsednika Slovenskega prosvetnega društva »Gorjanci« v Kotmari vasi, je bilo razbrati, da je bilo društvo v minulemu letu kar precej aktivno. Ena od uspešnic delovanja je prav gotovo že tradicionalni vigradni koncert, ki privablja tudi nemško govoreče sovaščane, na kar so še posebej ponosni. Društvo je sodelovalo tudi pri prireditvah na Humpertku, društveniki se radi udeležujejo vsakoletnega izleta po Gurah, vsakoletna veselica v Šentkandolfu pa ni pomembna le zaradi družabnosti, pač pa je postala tudi važen finančni dejavnik, saj z dobičkom lahko financirajo marsikatero delovno-

Velike uspehe pa je dosegla mladinska gledališka skupina, ki je letos uprizorila Goldonijevu komedijo »Sluga dveh gospodov«.

Nekoliko je začudil problem, ki to ne bi smel biti: igralska skupina da porabi neprimerno več denarja kot pevska. To vedo po vseh društvih, kjer imajo igralske skupine, in je skorajda nerazumljivo, zakaj v društvu kontroverza VI in MI. Čutiti je bilo pomanjkanje zavesti, da je delovanje vsake skupine v korist celemu društvu. Zaznati je bilo, da ima mladina probleme v okviru društva (zaradi malenkostnih očitkov, ki spadajo prej na društveno sejo kot na občni

zbor). Ker je bila izrečena želja, da bi se lahko tudi pevci izobraževali, je tajnik Slovenske prosvetne zveze dr. Janko Malle ponudil zboru enotedenski seminar.

Spolzka tla

Nevoljo je povzročila resolucija, ki jo je globaško društvo posredovalo Kotmirčanom z željo, da bi se tudi v Kotmari vasi »izjasnili«. Do kašnega glasovanja sicer ni prišlo (tudi dr. Zerzer in prof. Jože Wakounig sta previdno menila, da »mogoče to zdaj ne spada sem«), jasno pa je postalo, da bi takšno glasovanje v pluralistični sestavi društev neizogibno privedlo društvenike v usoden razdor, kateremu se v kulturi še kolikor toliko uspešno izogibamo. Nasilna nestrpnost (= netoleranca), s katero želi slovenska desnica »poenotiti«, je prav tista, ki povzroča razhajanje, saj ji gre očitno le za nekakšno »nadvlado« in ne za sožitje tudi v lastnih slovenskih vrstah.

Pavšalne, žaljive in neresnične trditve pa so v stilu tiste stranke, ki zna v Avstriji najbolj nagovoriti gostilniška omizja in ki ima prav zato tudi velike uspehe v zadnjih letih. Brez dvoma je tak hajderjanski način ustvarjanja politike in vzdušja našel pot že tudi do slovenskih društev. S. W.

Jezik je duša

Janko Messner

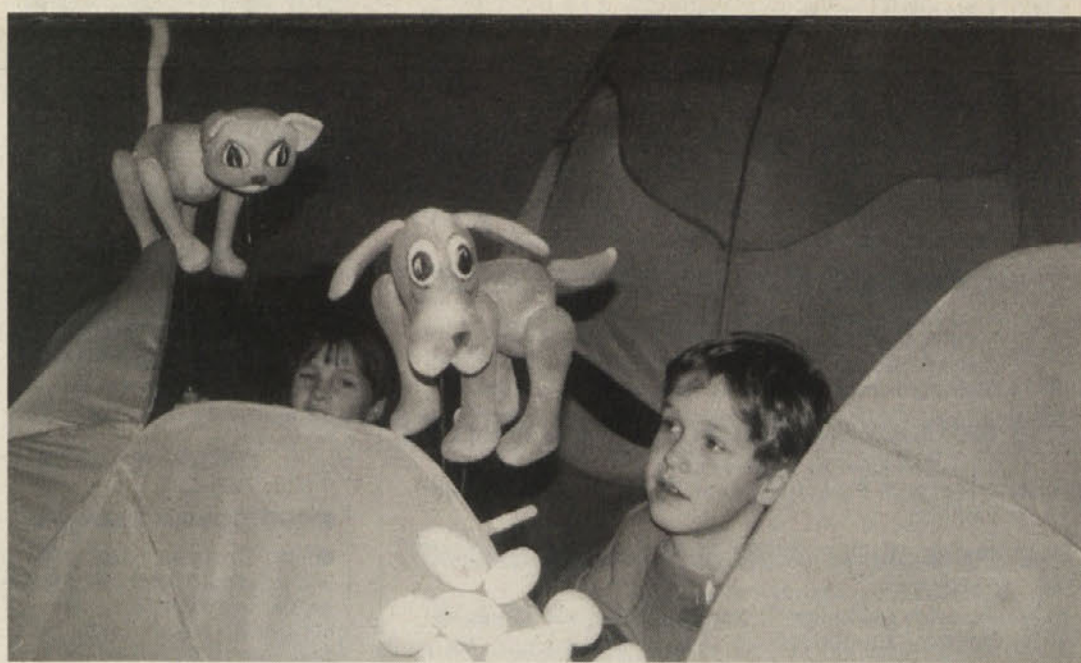
Je mogoča gradnja kanalizacije?

Je, v NT 2. 12. t. l., če pisec nima jezikovnega čuta, posluha za funkcijo pripon, za semaziologijo, po slovensko: za spreminjanje besednega pomena. Dokler kaka občina še nima kanalov, jih gradi ali pa se ukvarja s k a n a l i z a c i j o . Rabiti oboje pa je preveč, saj tudi »govor govoriti« ne pravimo, temveč g o v o r i t i , imeti govor. Če kdo iz sebičnosti stori komu hudo krivico, ga zapro. A ko ga iz zapora izpustijo, ga r e s o c i a l i z i r a j o , skrbijo za njegovo r e s o c i a l i z a c i j o , mu vcepljajo t o v a r i š e v a n j e (socius, socialist je t o v a r i š , nekaj, kar neke naše malomeščanske uhlje hudo žali). Tako torej občine lahko k a n a l e g r a d i j o , ali pa skrbijo za kanalizacijo.

Dalje pravi S. K.: »Gradnja se je tako podražila, da danes resno lahko dvomimo o tem, ali bo občina z vsemi podporami zmožna odplačati gradbeni kredit. Kanal naj bi zaenkrat stal 610 milijonov...«

Ne vem, čemu potrebuje »danes«, zakaj uporablja rusizem »možno« in zakaj slovenskemu posojilo ne pravi posojilo, ampak »kredit«. In kako dolgo bo še potreboval za razlikovanje »zaenkrat« (für einmal, nicht für zweimal!) in z a z d a j . Počesano bi se to mesto moralo torej glasiti: da lahko p o d v o m i m o o t e m , ali bo občina z vsemi podporami v r e d l a h k o o d p l a č a l a n a j e t o p o s o j i l o ... Kanal naj bi z a z d a j stal ...

Na isti strani ga ponovno muči »konec koncev«, podoben nemškemu »letztendlich«, namesto da bi zapisal n a v s e z a d n j e . V isti številki se večkrat prikazuje nečedna (ker je nepotrebna) raba podrednega veznika »da«: ... »da se naj preneha« z dvotirnim administriranjem« ene in iste zadeve. Pred »naj« ne stavimo »da«, »eden in isti« pa je nemčizem, slovensko pravimo samo isti ali popolnoma isti: n a j s e p r e n e h a z d v o t i r n i m a d m i n i s t r i r a n j e m i s t e z a d e v e .

Neverjetno sproščeno so mali Ziljani zaigrali in upravljali lutke

LUTKOVNA IGRICA NA ZILJSKI BISTRICI

Avantura Na zeljnem listu

Avantura, ali po naše dogodivščina, je nekaj silno zanimivega. Zanimiva je bila tudi lutkovna igrica Philipa Watscha »Na zeljnem listu«, ki so jo prepričljivo in prisrčno zaigrali mali Ziljani: sedemletna Tarina Druml (mačka), Paula Grafenauer (miška), Petra Grafenauer (škrjanček), Veronika Mörtl (pikapolonica), Dominik Pipp (pes), Cvetka Popotnik (gosenica) in Julija Wiegele (metuljček).

Preprosta zgodba o gosenci, ki ni zadovoljna z usodo, ker se ne more premakniti z zeljnega lista, pa seveda na

koncu postane čudovit metulj, je razumljiva tudi najmlajšim, pa tudi tistim, ki slovenščine ne razumejo dobro (ali nič). Otroci, sedn pikc (sedem pikic) so se poimenovali, so vadili že polleti na seminarju v Fiesi in najbolj presenetljivo je bilo, da so svoj tekst povedali tako zelo sproščeno in kar je glavno, jasno in razločno kot kraguljčki pozimi.

Mentor skupine je bil – kdo drug – Tine Varl, lutke in sceno je po otroških risbah ustvarila Breda Varl, odlična glasba prav za to priložnost je delo Edija Oražeta. Režijo je vodil Rihard

Grilc, ki se je po dolгих letih spet vrnil k lutkam. Ton in luč: Niko Krištof, Mirko Lepuschitz, Martin Zwitter, vodja skupine: Sabina Zwitter.

Nabito polna dvorana v bistriškem kulturnem domu, kamor so prišli gledalci tudi iz oddaljenih krajev, je pričala o simpatiji in navdušenju, da je po dolгих letih pr' Zile spet zaživel odrska dejavnost. Navdušenje pa je bilo iskreno, saj nihče ni pričakoval tako kvalitetne predstave s tako mladimi otroki, in to že kar v prvem poskusu! Čestitam!

S. W.

PRIREDITVE

PETEK, 9. 12.

- TINJE, v domu – KIS
19.00 Občni zbor Kmečke izobraževalne skupnosti

SOBOTA, 10. 12.

- OBIRSKO, pri Kovaču – SPD »Valentin Polanšek«
Božičnica; sodelujejo Suški oktet in domače skupine
ŠENTJAKOB, v župnišču – Regionalni center
Otvoritev »Regionalnega centra Šentjakob v Rožu«
(reorganizacija Katoliške prosvete)
BOROVlje, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«,
ans. Drava, Mohorjeva
20.30 Praznovanje 20. obletnice ansambla »Drava«; ob tej
priložnosti bo tudi predstavitev nove kasete in
CD-plošče
ŠENTJANŽ v stari šoli – SPD »Šentjanž«
20.00 J. Nestroy: Lumpacivagabund; nastopajo domači
igralci, režija Marjan Hinteregger
TINJE, v domu
19.30 Koncertni večer - klavirski duo Alenka in Igor Dekleva
RADIŠE, v kulturnem domu – SPD »Radiše«
19.00 Družabni večer s počastitvijo društvenih članov, ki
praznujejo v tem letu okrogle jubileje
GLOBASNICA, pri Šoštarju – SAK
20.00 Disco večer; pripravljen je tudi srečolov z dragocenimi
dobitki (mdr. razna potovanja)

NEDELJA, 11. 12.

- TRG v farni cerkvi
8.00 MoPZ »Franc Leder – Lesičjak« iz Štebna poje
slovensko mašo in adventne pesmi
ŠENTPRIMOŽ, v farni cerkvi – KKZ, SPD »Danica«,
Farna skupnost
14.30 Oljki – kantata za soliste, zbor in orkester (ob
150-letnici rojstva Simona Gregorčiča); sod.: MePZ F. B.
Sedej iz Števerjana, MePZ Hrast iz Doberdoba, MePZ
Podgora in pevci iz Štandreža, Rupa Peč, Mirko Filej,
Alenka in Lojze Bratuš, Mladinski simfonični orkester,
dirigent Hilarij Lavrenčič
ŠMIHEL, v farni cerkvi – KPD Šmihel
14.30 Adventno petje; sod. MePZ »Gorotan, otroški zbor
»Živ-žav«, MoPZ »Valentin Polanšek«, instr. skupina
Hilde Petrič – Logar
ŠENTJANŽ, v stari šoli – SPD »Šentjanž«
15.00 J. Nestroy: Lumpacivagabund; režija Marjan
Hinteregger (ponovitev)
KOTMARA VAS, v društveni sobi – SPD »Gorjanci«
15.30 Božičnica za člane in prijatelje društva
ŽELEZNA KAPLA, v farni cerkvi – Fara Železna Kapla
18.00 Adventno petje kapelških zborov občine Železna
Kapla
VELIKOVEC, v gospodinjski šoli Šentrupert – PD »Lipa«
14.30 Slavnostna prireditev ob 20-letnici PD »Lipa«

PONEDELJEK, 12. 12.

- BELJAK, Paracelzijeva dvorana v mestni hiši
19.00 Spominska slovesnost v čast beljaškimi borcem in
žrtvam odpora v nacionalsocializmu, govorila bosta
Michael Guttenbrunner in mag. Andrea Lauritsch

TOREK, 13. 12.

- ŽELEZNA KAPLA, v hotelu Obir
19.00 Občni zbor Posojilnice-Bank Železna Kapla; vsi člani
vabljeni!

SREDA, 14. 12.

- CELOVEC, Pri Joklnu – ZSO
19.30 Predstavitev knjige Spomenke Hribar »Svitanja« in
pogovor z avtorico

ČETRTEK, 15. 12.

- GRADEC, v klubu – KSŠŠG
20.00 Občni zbor Kluba slovenskih študentk in študentov

PETEK, 16. 12.

- ŠENTPRIMOŽ, kulturni dom – Gledališče ob Dravi
20.00 Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi (premiera); režija
Sergij Verč
SELE, v farnem domu
20.00 Predstavitev knjige dr. M. Makarovič »Sele in Selani«

SOBOTA, 17. 12.

- SALZBURG Literaturhaus, Strubergasse 23
20.00 V Hiši literature bereta Janko Messner in Jani Oswald
iz svojih del
ŠENTPRIMOŽ, kulturni dom – Gledališče ob Dravi
20.00 Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi; režija Sergij Verč

NEDELJA, 18. 12.

- ŠENTJAKOB, v farni dvorani – Društvo upokojencev
14.00 Redni občni zbor Društva upokojencev; po občnem
zboru bo božičnica in predstavitev knjige »Tako smo
živeli« (2. del)
ŠMARJETA v Rožu, v farni dvorani
19.00 Premiera igre »Festival ropotulj, zvoncev in kuhinjskih
loncev« (Jana Kolarič); režija Alenka Bole – Vrabc

POSOJILNICA - BANK
ŽELEZNA KAPLA

vabi vse svoje člane na

REDNI
OBČNI ZBORv torek, 13. 10. 1995,
ob 19.00
v hotelu Obir
v Železni KapliZADRUGA - MARKET
ŠENTJAKOB V ROŽURAZPISUJE
DELOVNO MESTO
POSLOVODJEPogoji: večletna trgovska
praksa, znanje obeh
deželnih jezikov, izku-
šnje v računovodstvu in
obvladanje računalnika.

Prijave pisno na:

Zadruga - market, 9184
Šentjakob v Rožu 87,
tel. 0 42 53/22 11.KLUB SLOVENSKIH
ŠTUDENTK IN
ŠTUDENTOV V
GRADECUvabi na
redni občni zborv četrtek, 15. 12. 1994,
ob 20. uri v klubskih
prostorih KSŠŠG, Mond-
scheingasse 9, Gradec.

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 11. 12.
13.45 ORF 2PONEDELJEK, 12. 12.
16.20 TV SLO 1

PREDVIDENA VSEBINA

■ Novi prostori, nove
zamisli: regionalni center
katoliške prosvete v
Šentjakobu naj bi služil
predvsem izobraževanju v
Rožu in na Zili■ Celovška Posojilnica z
novo podružnico bolj
samozavestno v skupno
Evropo?■ »Vse je pesem ...«
uglasbena lirika koroških
slovenskih avtorjev ob 20-
letnici ansambla Drava■ Marcel Valentini – eden
najboljših slikarjev –
ponarejevalcev na svetu■ Mala in velika luna nad
Radišami: poezija in sočno
komedijantstvo■ Otrokom v dar: knjige, ki
širijo obzorje in odpirajo
pogled v čudežni svet■ Še pravočasno v starem
letu so prvi zimski dnevi
vseposod naznanjali
skorajšnji praznik kolin■ Drugi derbi v zvezni
odbojarski ligi: Hypo VBK
– SK Aich/DobZVEZA SLOVENSKIH
ORGANIZACIJ

VABILO

Pred kratkim jr izšla knji-
ga Spomenke Hribar

»SVITANJA«.

Vabimo na razgovor z av-
torico knjige o njenih po-
gledih na dogajanja v
Sloveniji v zadnjih-10-15
letih.Predstavitev knjige in po-
govor bo v sredo, 14. 12.
94, ob 19.30 v prostorih
kulturnega društva »Pri
Joklnu«, Badgasse 7 v Ce-
lovcu.Spomenka Hribar je v
Sloveniji poznana po dej-
stvu, da se je še v 70-ih le-
tih lotila nekaterih tabui-
ziranih tem slovenske
zgodovine in se moralno
dvignila nad vprašanje
neposredne krivde za pri-
padnost temu ali onemu
taboru. Že v svobodni
Sloveniji je začutila trp-
kost usode pokončnih
oseb. V vseh obdobjih
svojega življenja se je
brezkompromisno zavze-
mala za pravičnost, najsi
bo to »na desni« ali pa
»na levi«.
Predstavitev avtorice bo
marsikomu odstrla zaveso
dogodkov v Sloveniji.

MESTNO GLEDALIŠČE CELOVEC

vabi na

dan solidarnosti: »FREIES WORT«

v soboto, 10. 12. 1994, ob 19.30, v foyerju gledališča
Iz del Marie-Therese Kerschbaumer, Zsuzsanne Gahse, Hansa
Raimunda, Dževada Karahasana, Karla-Markusa Gauša, Dra-
gana Velikiča, Bogdana Bogdanoviča, Rüdigerja Wischenbar-
ta, Jana Skacla, Bernharda Hütteneggerja, Gorana Todorovi-
ča idr. bereta Manfred Lukas-Luderer in Brigitte West.
Knjižni bazar bo dokumentiral delo založbe Wieser.GALERIJA ROŽEK
ŠIKORONJA

vabi na odprtje razstave

UMETNIKOV
GALERIJEv soboto, 10. 12. 94,
od 17. do 20. ure.v petek, 16. 12. 94, pa
vabi na predstavitev bi-
bliofilnih izdajCirila Kosmača
»TANTADRUJ«
in Srečka Kosovela
»MEIN GEDICHT
IST KARST«
(Založba Wieser)

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 8. 12.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
Petek, 9. 12.
18.10 Kulturna obzorja
Sobota, 10. 12.
18.10 Od pesmi do pesmi –
od srca do srcaNedelja, 11. 12.
6.30 Dobro jutro na
Koroškem –
duhovna misel
(Marija Perne)
18.10 Dogodki in odmevi
Ponedeljek, 12. 12.
18.10 Koroški program o
kulturni krajini: Ob
primeru dejavnosti v
Selah.Torek, 13. 12.
18.10 Partnerski magacin
Sreda, 14. 12.
18.10 Društva se
predstavljajo
21.05 Kako poslušati
glasbo? Osrednji
koncert SPZSPD »Borovlje«
»ansambel DRAVA«
Mohorjevavabijo ob 20. obletnici
ansambla
na predstavitev
CD plošče in kasete»Vse je
pesem ...«v soboto, 10. 12. 1994,
ob 20.30 pri Cingelcu
na Trati pri Borovljah.Iz osebnih in poklicnih
razlogov gospe dr. Mo-
nike Nehr, šolski senat
in univerza v Berlinu, bo
intenzivni seminar za
dvojezično alfabetizi-
ranje in dvojezično vz-
gojo

PRELOŽEN

na poletni semester 1995.
Točni termini bodo še
objavljeni.

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straže 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov
s posebnim poudarkom na
narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na
Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straže 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

SLOVENJ GRADEC/ROTARY KLUB

Sedmi rotary klub v Sloveniji**Govoril je tudi varuh človekovih pravic Ivo Bizjak.**

V torek, 15. novembra, so v Slovenj Gradcu, mestu, katerega je OZN leta 1986 podelila naziv »glasnik miru«, svečano ustanovili rotary klub v okviru mednarodnega humanitarnega združenja, ki poleg človekoljubnih dejanj, kot so pomoč ljudem v stiski, podpora mladi generaciji in podobno, neguje prijateljske in poklicne vezi tudi v mednarodnem prostoru. Rotary klub v Slovenj Gradcu deluje že tretje leto, ima 26 članov in je v skladu z zahtevanimi pogoji sedaj postal polnopravni član ter prejel listino o pristopu, imenovano charter.

Svečanosti so se udeležili predstavniki rotary klubov iz Avstrije, Hrvaške, Italije in Slovenije, predstavniki političnega in verskega življenja koroške regije ter varuh človekovih pravic RS Ivo Bizjak, ki je govoril o kršitvah človekovih pravic, za kar ne more biti

opravičila, o naraščanju netolerantnosti in nestrpnosti med ljudmi in med različnimi narodi posebej v Evropi in tudi v Sloveniji in o potrebi po strpnosti, česar nikoli ne poudarja dovolj, razmišljal je o vlogi varuha človekovih pravic, ki bo lahko deloval v spregi s civilno družbo in drugimi ustreznimi ustanovami. Predsednik slovenjegrškega rotary kluba prof. dr. Ivo Raišp je povedal, da mednarodno združenje rotary vključuje poldrugi milijon članov, praviloma so to moški, in bo prihodnje leto imelo devetdeseto obletnico obstoja. Deluje na moralnih načelih in prijateljstvu, za mednarodno sožitje in humanitarnost. Prve pobude za ustanovitev kluba v Slovenj Gradcu pa so prišle iz obmejnega Velikovca. Imenovali so tudi prvega častnega člana kluba mag. Edgarja Piskernika, poverjenika rotary klubov tudi za Slovenijo. *Samo Šavc*

SELE

Prva selska kasete

V Pevskem društvu in mešanem pevskem zboru »Sele« so veseli in ponosni hkrati. Lepšega božičnega darila si ne bi mogli zaželeli, kajti včeraj, 8. decembra zvečer, je bila v vaškem farnem domu predstavljena njihova prva kasete »Tu v planinah smo doma«, ki jo je založila Mohorjeva založba.

Na kaseti je posnetih dvanajst pesmi, ki so ali nastale v Selah ali pa je v njih opevan raj pod Košuto in predvsem njegova lepa dekleta in žene, ter druge narodne. Avtorji pesmi so

Franci Čertov, Simon Olip, Simon Gregorčič, Milka Hartmanova in Miroslav Vilhar, skladatelji pa so Silvo Mihelič, Luka Kramolc, Jože Ropitz, Hanzi Artač, Pavle Kernjak in Davorin Jenko.

Za MePZ »Sele« pod vodstvom mag. Romana Verdela je kasete brezdvomno poplačilo za številne vaje in vztrajno dolgoletno delo, hkrati pa spodbuda za nadaljnje delovanje in doseganje novih ciljev.

Kasete »Tu v planinah smo doma« stane 140 šilingov. Ku-

pite jo lahko v obeh slovenskih knjigarnah, pri pevcih, pri domačih denarnih zavodih in tudi v okviru knjižnega daru Mohorjeve.

Na predstavitev so vabili Pevsko društvo kot prireditelj ter MePZ »Sele« in mladinski zbor, ki ga vodi župnik Štefan Krampač. Ob tej priložnosti pa se tudi vsem zahvaljujejo za podporo in sodelovanje ter jim želijo vesel božič in srečno novo leto 1995.

Franc Wakounig

ZBORNİK KRŠKE ŠKOFIJE

V ospredju je staranje

Staranja in human odnos do tega pomembnega vprašanja je eno od težišč novega zbornika krške škofije za leto 1995. Med avtorji tehtnih prispevkov, ki skušajo osvetliti staranje predvsem iz krščanskega zornega kota (v ospredju razprave naj bi bilo predvsem upanje), so med drugim kardinal Franz König, pokojni psiholog dr. Erwin Rinkel, pomožni škof Helmut Krätzl, dr. Ulrich Beer, ravnatelj koroške Caritas dr. Viktor Omelko, Vincenc Gotthardt in drugi.

Zanimiv je članek o Višji šoli za gospodarske poklice v Šentpetru, od dekanatov pa sta obširno predstavljena velikovški in milštatski.

Obsežen del dvojezičnega zbornika je namenjen cerkvenim in pastoralnim zadevam, med drugim je objavljeno pastirsko pismo škofa za leto 1994 in je opisano romanje treh dežel na sv. Hemo. Kogar pa zanimajo statistike, gradbena poročila, škofijska kronika in drugi podatki iz življenja koroške Cerkve, bo v zborniku, ki je že osemnajsti po vrsti, našel obilo zanimivega in primerne branja.

Zbornik lahko kupite za 70 šilingov v posameznih župniščih ali pa pri tiskovnem uradu krške škofije, Mariannengasse 2, 9020 Celovec; tel. 0 46 3/57 7 70-86, fax: 87.

VELENJE

Dobrodelni koncerti

Krajani, ki nekako gravitirajo na bližino cerkve Svetega Brikcija v Šmebriču, ki je bila zgrajena leta 1631 in prvič obnovljena leta 1848, so že letos začeli dela pri obnovi notranjosti, a na pomlad bi radi končali še dela pri obnovi fasade in strehe. Ja, ker pa brez denarja ne gre, so na pomoč priskočili s svojimi dobrodelnimi koncerti tudi konovski tamburaši in pevci mešanega pevskega zbora. Tako je bila v nedeljo cerkev nabito polna obiskovalcev. Zbrani prostovoljni prispevki pa bodo namenjeni prav za obnovo cerkve. Vsi nastopajoči pa so se odpovedali honorarju. *L. Ojsteršek*

ŠEJE IN OBIČAJI NA SLOVENSKEM

Advent - čas pričakovanja*Piše Katarina Lavš***Božič v zgodbah in voščilih**

Zaupanje in upanje zbujajoča božična povest, ki je nastala v devetnajstem stoletju in jo srečujemo pri vseh krščanskih narodih, odseva mnoge napetosti tega razgibanega stoletja: božič in še posebej sveti večer sta v bistvu težišče klasičnih božičnih zgodb, kar ni slučaj, saj so ob teh dneh človeška srca še posebno občutljiva. Nastajajo pa vedno nove povesti, nove zgodbe, ki nas skupaj z nekdanjimi vračajo k sanjam o večernem miru, k upanju na življenje brez grobsti in nasilja ter možnosti ljubezni v svetu, kjer je mnogo poti, ki vodijo od srca do srca, kar preveč zaraščenih in komajda še prehodnih. Tudi danes bi tako kot nekoč Ivan Cankar lahko še marsikdo zapisal: »Tudi meni je svet in drag

božični čas. Kolikor sem okusil grenkobe in kolikor studa – kadar je blizu sveti večer, me prešine sladko kakor otroka.« Poskušajmo tistim, ki okušajo grenkobo in stud dati vsaj drobec tistega, zaradi česar jih bo božični čas prešinil »sladko kakor otroka.« Če že ne utegnemo stopiti do njih, jim napišimo voščilnico. Najlepša je tista, ki jo napravimo sami. Mimogrede, prve tiskane božične kartice so iz leta 1851, prvi večji val pisanja pa sega v leto 1870, ko se je za kartice in nezalepljene kuverte pocenila poštnina. Prve kartice so bile skromno okrašene, kasneje pa so avtorji kar tekmovali, kateri si bo zamislil bolj romantično podobo zimske pokrajine, angelčkov, božje družine... Se spomnite minulih časov? Mar ni božični čas primeren tudi za obujanje spominov? Kaj, ko bi

na sveti večer prinesli škatlo s svežnji starih pisem in kartic? Morda bi skupaj prelistali album, kjer je tudi vaša slika, ko ste bili majhni, in otrokom povedali, kako ste takrat praznovali božič? Jaslice, kaj pa jaslice? Če jih nimate, jih morda poskusite ob pomoči otrok in njihove fantazije napraviti sami. Obnovite kakšno božično pesem, če ste jo pozabili, morda pa le »spravite skupaj« vsaj Sveto noč...

Kruh za tri božiče

Z božičnimi prazniki pa je povezan tudi kruh. Kruh, ki je v vsej zgodovini človeštva pomenil srečo in blaginjo, pomnkanje kruha pa bedo, revščino in vojno. Krojil je usodo človeštva, zgodovino narodov, delil ljudi na revne in bogate, site in lačne, na gospodarje in podložnike. Bil je praznik, ka-

dar je bil v naših krajih kruh na mizi, in če obrnemo, kadar je bil praznik, je bil na mizi kruh. Poleg potic ima božični kruh ponekod še vedno svečano mesto na božični mizi. Po starem izročilu je moral ta kruh, ponavadi iz bele, ržene in ajdove moke narejen, ostati na mizi – pokrit z belim prtom – vse tri »božiče«: na sveti večer, 24. decembra, na Silvestrovo, 31. decembra, in na večer pred svetimi tremi kralji 5. januarja. Imena za božični kruh se razlikujejo od pokrajine, od kraja do kraja. Najpogostejše ime je poprtnik ali poprtnjak, ker je bil pod prtom. Vse tri božiče je ta kruh polnil slovensko izbo z mislijo na življenje in preživetje, spominjal na dolgo pot od zrna do kruha in vabil k iskreni molitvi »daj nam danes naš vsakdanji kruh«. Tri božiče je bil na mizi, pod prtom je čakal,

da ga ob vsakem od treh božičev vsak član družine dobi košček; da dobi tudi živina svoj košček in tudi vsak obiskovalec, ki se v teh prazničnih dneh oglasi. In morda je spet prišel čas, ko se bo ob poprtnjaku, ne le ob božičnih tortah in poticah, čar kruha povezal z neko globljo vsebino, z neko davno zavestjo naših prednikov in bomo ob molitvi »daj nam danes naš vsakdanji kruh« večkrat pomislili na čas, ko smo še kako dobro razumeli tisto »če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga« in bomo morda bolj tenkočutno znali prislunhiti resnici, da mnogi tudi danes še kruha nimajo. V božičnem času nas vonj po kruhu, ki ga spečemo doma, za hip ustavi. Spet spoštljivo lahko sedemo za skupno mizo, kjer se ob koščku kruha naša povezanost v dobrem in hudem poglubi.

OBČNI ZBOR SAK

Piše Eda Velik

Nova organiziranost – nov način dela

Po novi organizacijski strukturi je delo pri SAK natančno deljeno na področja nogomet I+II, nogomet-naraščaj s centri v Pliberku, Celovcu in

Šentprimožu, finance, administracija, marketing, košarka in karate. V klubsko delo je tako vključenih nad 70 aktivnih funkcionarjev, kar po-

meni bistveno spremembo klubskega dela. Posamezne naloge so konkretno določene.

Člani SAK so soglasno izvolili sledeč odbor:

Predsednik: dr. Roland Grilc; **podpredsedniki:** Aleš Šimenc, Andrej Kumer, Marko Sommeregger; **tajnik:** Silvo Kumer; **namestnik:** Jurij Perč; **blagajnik:** mag. Štefan Lesjak, **namestnik:** Milan Blažej.

Odborniki: Jože Partl, Benjamin Wakounig, mag. Marjan Pipp, mag. Stanko Gregorič, Leopold Sadjak, Jurij Perč, Mirko Isopp, Karl Kulmesch, Marko Wieser, Eda Velik, Tatjana Tolmaier, preds. centra Celovec.

Košarka: prof. Anton Malle; **karate:** Milan Hribernik.

Kooptirana člana: dr. Ivan Ramšak, Franc Sadjak (zastopnik igralcev).

Predsednik dr. Roland Grilc je poudaril, da se je SAK v svojih 25. letih razvil v pomembnega reprezentanta slovenske narodne skupnosti.

»SAK ima dve glavni lastnosti, ki ga odlikujeta. To je, prvič, pomen v narodni skupnosti naznotraj, saj vpliva povezovalno, združuje vse Slovence te ali one struje in to že vseh 25 let. In drugič: v zadnjih letih prevzema deloma tudi naloge mladinskih organizacij, saj se njegovih treningov udeležuje vrsta mladih, s katerimi teče tako športno kot tudi narodnovzgojno delo in jezikovno izobraževanje.

Ob vsem tem pa ne smemo pozabiti efektov, ki jih dosega SAK navzven. Tako na Koroš-

kem kot tudi po vsej Avstriji sedaj dokazujemo, da tu ne živijo samo nemško govoreči, temveč tudi slovensko govoreči Avstrijci, je med drugim dejal predsednik dr. Roland Grilc. Posebno je pohvalil delo v centrih za naraščaj in hkrati obžaloval, da takega centra še ni uspelo ustanoviti v Rožu ali celo na Žilji.

Tajnik Silvo Kumer pa je poudaril, da je nadaljnji cilj kluba tudi ta, da bi prvo moštvo sestavljali v glavnem slovenski igralci. Sicer pa je treba najti pravo mešanico, da se identiteta kluba ne bi spremenila. S pomočjo nogometnih centrov naj bi ta cilj čimprej dosegli.

Največje težave kluba pa so v tem, da je še vedno brez lastnega igrišča, saj se je moralo tajništvo pri časovni razporeditvi tekem vedno ozirati na druge, ki so jim vedno dali vedeti, da je SAK tujec na njihovih igriščih.

Na občnem zboru so spregovorili tudi predsednik NSKS dr. Matevž Grilc, predsednik Zveze-Bank Joza Habernik ter predsednik SŠZ Marjan Velik, ki so SAK obljubili tudi nadaljno moralno in finančno podporo.

Udeležencem občnega zbora so se v novih oblekah predstavili člani prve ekipe, ki so skupaj s trenerjem dr. Ivanom Ramšakom ponovno vse pozvali na pomoč pri obnovi slačilnice in pri prodaji sveč.

Po volitvah so odborniki SAK pozirali fotografu

ŠAH/KOROŠKO PRVENSTVO

SŠZ/Carimpex I ni uspelo

Kljub zmagi nad Velikovcem zgrešili kvalifikacijo za spodnjo ligo – Manjkal je en sam remi – Hud poraz SŠK »Obir«

Kljub zmagi nad Velikovcem, šahistom prvega moštva Slovenske športne zveze/Carimpex ni uspelo osvojiti drugo mesto na lestvici 1. razreda-vzhod, kar bi hkrati pomenilo uvrstitev v play-off-tekmovanje za vstop v koroško spodnjo (drugo) ligo. Slovenski šahisti so v napetem dvoboju v Velikovcu zmagali s 4,5:3,5, za kvalifikacijo pa bi bila potrebna zmaga 5:3. Slovenskim šahistom je torej manjkalo en sam remi.

Za SŠZ/Carimpex so zmagali Silvo Kovač, Arnold Hattenberger in Rupert Reichmann, remizirali so Vinko Cuderman (proti Ljubljancu Uletu), Jozi Amrusch in Dunja Lukan, izgubila pa sta Gorazd Živkovič in Branko Kolter, SŠZ v spomladanskem delu prvenstva igra za obstanek v 1. razredu.

Za play-off tekmovanje za vstop v spodnjo ligo sta se uvrstila ASK Celovec in Velikovec, obe ekipi pa sta imeli koristi predvsem zaradi nešportnega vedenja ekipe SG RBB Wolfsberg. Le-ta v zadnjih dveh kolih sploh ni več nastopila (8:0 za Velikovec in Šentvid) proti ASK pa so Wolfsberžani igrali z napačno postavbo, tako je tudi ASK tekmo dobil z 8:0. SŠZ razmišlja o

protestu pri Koroški šahovski zvezi.

Končna lestvica: 1. ASK/KSV Celovec 25, 2. Velikovec 24,5, 3. SŠZ Celovec 23,5, 4. WAC 23,5. ASKÖ/ESV Šentvid 21,6 SG RBB Wolfsberg 2,5.

Neuspeh tudi za šahiste SŠK »Obir«: Kapelčani, ki so tokrat nastopili brez svojega slovenskega legionarja Dušana Jokoviča, so proti IBS Celovec izgubili kar z 2:6 in se morajo v spomladanskem delu prvenstva boriti proti izpadu iz 2. razreda. Edino zmago za SŠK »Obir« je slavil ravnatelj Hanschou, remizirala pa sta Hans-Christian in Johann Wolte.

Koroško šahovsko prvenstvo se v vseh ligah in razredih nadaljuje konec januarja prihodnjega leta.

I. L.

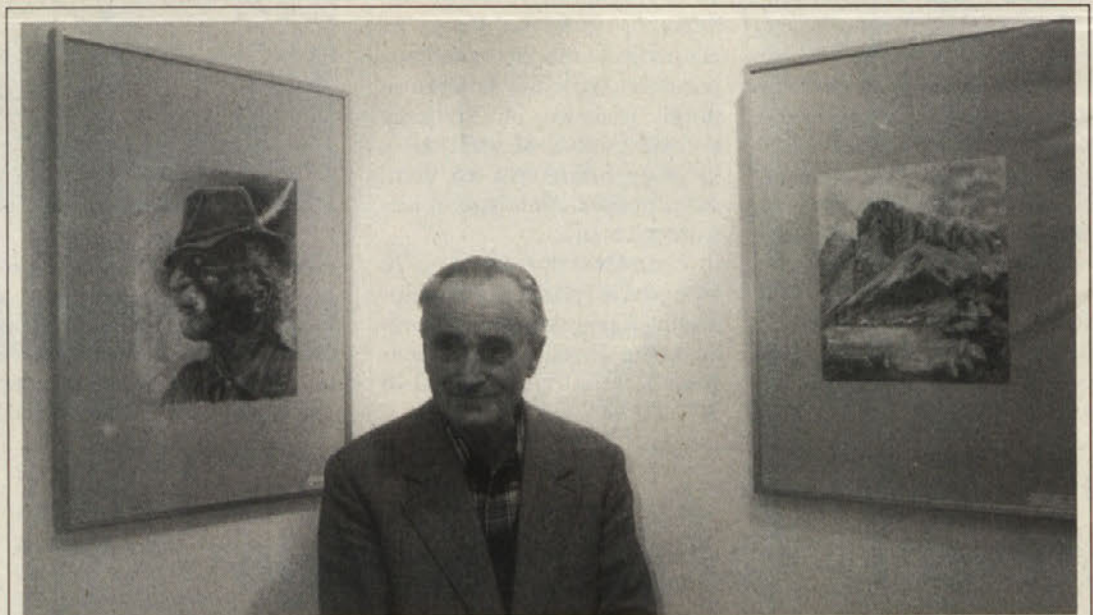
KOŠARKA

SAK (juniorji) – Trg 127:43 (64:20)

Tokrat so zadeli: Miha Kranjc 36, Klemen Kranjc 23, Stefan Sienčnik 16, Nejc Jager in Janez Tomc 15, Davorin Lempl 10, Marko Holešek 4.

SAK (mladinci) – ASKÖ Landskron 132:36 (58:17)

Nejc Jager 39, Martin Majhen 27, Stojan Vavti 18, Rok Mišvelj 10, Tomaž Jager 8, Filip Ereiz 7, Daniel Ramalan in

Kreuzerjeve podobe France Kreuzer, ta čas živeč pri Kranju, sodi s svojimi več kot osemdesetimi leti med najstarejše slovenske slikarje, in sicer med krajinarje. Kot navdušenemu planincu so mu seveda najbolj pri srcu motivi iz gora in romantične podobe iz sanj ali pa iz manj znanih, a zato tolikanj bolj dejanskih kotov in kotičkov, kjer je Slovenija res še dežela na sončni strani Alp. Umetnik, kateremu vedrine in veselega značaja križi in težave življenja niso zatemnili, je s Koroško najtesneje povezan. Med drugim je v okviru udarniške akcije svojčas pomagal graditi planinsko kočjo na Bleščeči. France Kreuzer od torika, 29. novembra dalje razstavlja v Joklnovi galeriji v Celovcu. Slike so narejene v tehniki, ki jo je umetnik po sili razmer odkril že v partizanih in jo je šele pred nekaj leti začel spet uporabljati.

F. W.

Luka Korošec 6, Marko Kuežnik 4, Denis Mikulica 2.

V zadnji tekmi juniorjev proti Radentheinu pa so po nesrečnih okoliščinah naši košarkarji podlegli s tremi točkami razlike.

SAK VABI NA

DISCO-VEČER

v soboto,

10.12.1994, ob 20.00

pri Šoštarju v Globasnici.

Srečolov!

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

objavlja natečaj za planinsko fotografijo na temo

»Planine v sliki«

Kot vsako leto, tudi letos vabimo vse planince-fotografe k sodelovanju. Slike s planinskimi motivi naj bi imele velikost 30 x 21 cm.

■ Vsak udeleženec lahko pošlje 3 slike. Vsaki sliki je treba dati geslo, pošljite jih do 31. 12. 1994 na: Slovensko planinsko društvo, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec

■ Razstava slik bo sredi januarja »Pri Joklnu«.

Čakajo vas lepe nagrade.